

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 24/2012
13.4.2012

Asia: Virkasuhteen irtisanominen

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

A

Virasto: Virasto

Päätös, johon haetaan oikaisua

Viraston päätös 13.6.2011, jolla näyttelyassistentti A:n virkasuhde on irtisanottu päättymään valtion virkamieslain 27 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla kuuden kuukauden irtisanomisajan kuluttua päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut:

Ministeriön ja viraston välisessä tulossopimuksessa vuodelle 2011 sovittiin muun muassa, että viraston hallinto tehostuu ja kevenee. Viraston talousarvio vuodesta 2012 eteenpäin perustuu siihen, että menoja tulee selkeästi vähentää, jotta nettobudjetoidun viraston talouden tasapaino saavutetaan. Vuoden 2012 talouden tasapaino edellyttää viraston saavuttavan säästöjä 800 000 - 1 000 000 euroa.

Viraston hallinnon ja tukipalveluiden uudelleen järjestämistä selvitelleen työryhmän raportti valmistui 28.2.2011. Yhteistoimintamenettely mukaiset neu-

vottelut toteutettiin ajalla 7.3. - 21.4.2011. Yhteistoimintamenettelyn aikana neuvotteluiden piirissä olevalle henkilöstölle järjestettiin uuden organisaation tehtäviin sisäinen ilmoittautuminen. Kaikki tehtäviin ilmoittautuneet haastateltiin. Haastatteluiden perusteella esimiehet laativat tehtäväkohtaiset valinta- ja perustelumuiot. A ilmoittautui kolmeen tehtävään. Virasto vahvisti hallinnon lopullisen organisaation 9.5.2011 ja määräsi siihen sijoitettavan henkilöstön tehtäviinsä siten, että uusi organisaatio henkilöstöineen aloitti toimintansa 16.5.2011. A ei sijoittunut uuden organisaation tehtävään.

A:n kuten muidenkin irtisanomisuhan alla olleiden kohdalla on selvitetty tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ja halukkuuden mukaan mahdollinen siirtyminen samoihin tai vastaaviin tehtäviin taikka muihin koulutusta, ammattitaitoa tai kokemusta vastaaviin tehtäviin virastossa. Tähän liittyen virasto tiedusteli 5.5.2011 linjoilta ja yksiköiltä tulevista rekrytointisuunnitelmista sekä pyysi kirjoittamaan loppuvuoden aikana vapautuvia tehtäviä ja samalla mahdollisuuksia sijoittaa niitä henkilöitä, joiden tehtävät päättyivät uudessa organisaatiossa.

Oikaisuvaatimus

Viraston päätös A:n irtisanomisesta on kumottava.

Perustelut:

A on tullut viraston palvelukseen syyskuussa 1980. Vuoden 1998 aikana A:n tehtäväksi vakiintui Innogallerian näyttelytoiminta eli näyttelyiden suunnittelu ja toteutus kaikkine vaiheineen.

Yhteistoimintamenettelyn mukainen neuvottelutulos jäi erimieliseksi. Pardia ry:n kanta oli, ettei neuvotteluissa tullut esille taloudellisia ja tuotannollisia irtisanomisperusteita. Pardia katsoi, että viraston hallinnon ja toimintojen uudelleenjärjestelyt voidaan hoitaa viraston tehtävien sisäisillä järjestelyillä ilman yhdenkään henkilön irtisanomista. Tämä kannanotto tarkoittaa myös sitä, ettei virastolla ollut perustetta A:n irtisanomiseen taloudellisin ja tuotannollisin syin.

Irtisanomisilmoituksesta ei käy ilmi, millä tavalla tuotannolliset ja taloudelliset syyt ovat vaikuttaneet A:n tehtäviin tai viraston mahdollisuuksiin tarjota A:lle tehtäviä suoritettavaksi.

A on koko yhteistoimintamenettelyn ajan pyrkinyt hyvin aktiivisesti löytämään keinoja, jotka olisivat mahdollistaneet hänen virkasuhteensa jatkuvuuden. Yhteistoimintamenettelyä koskevasta aineistosta tai irtisanomisilmoituksesta ei sen sijaan ilmene, että virastossa olisi aktiivisesti ja tosiasiallisesti pyritty löytämään sellaisia ratkaisuja, joilla A:n irtisanominen olisi voitu välttää. Irtisanomisilmoituksessa ei ole mainintaa siitä, mistä syystä A:ta ei ole voitu ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa uusiin tehtäviin. Tämä on vastoin valtion virkamieslain 27 §:n 4 momenttia, valtioneuvoston periaatepäätöstä valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa (VM 9/01/2006) sekä valtiovarainministeriön päätöstä 6.11.2007, 10/2007 koksien muutosten johtamista ja muutosturvaa valtionhallinnossa.

Henkilöstöjohtajan mukaan se, ettei A ole sijoittunut hallinnon ja tukipalveluiden uuden organisaation virkoihin eikä hänelle ole osoitettu muitakaan tehtäviä, on johtunut A:n virastossa tekemän työn yksipuolisuudesta. A ei työhistoriansa valossa ole yhtä mieltä henkilöstöjohtajan näkemyksen kanssa. Yhteistoimintamenettelyn aikana on muun muassa useaan otteeseen kyseenalaistettu A:n kyky työskennellä tietokoneympäristössä, vaikka hän on kyennyt siihen 1980-luvun alkupuolelta lähtien. A kokee, että hänet on organisaation uudelleenjärjestelyssä asetettu ikänsä takia eriarvoiseen asemaan. A:n ikä huomioon ottaen olisi ollut kohtuullista, että virasto olisi pyrkinyt erityisen aktiivisesti selvittämään, voidaanko A sijoittaa muihin tehtäviin siten, että hänen virkasuhteensa jatkuisi eläkeikään asti. Ilman hyväksyttävää perustetta viraston menettelyä on pidettävä virkamieslain 6 ja 11 §:ien vastaisena.

Vastine: Virasto on antanut vastineen.

Vastaselitys:

A on selityksessään todennut muun ohella seuraavaa:

Kun A:ta ei hänen pätevydestään huolimatta ole valittu yhteenkään hänen hakemastaan kolmesta tehtävästä ja kun virasto A:n ikä ja hänen pitkä ja ansiokas uransa huomioon ottaen ei muutenkaan ole osoittanut ryhtyneensä aktiivisiin toimiin A:n sijoittamiseksi uusiin tehtäviin, syntyy oletama ikäsyrrinnästä, jota virasto ei ole vastineessaan kumonnut. Henkilöstöjohtajan käyttäytyminen on hyvin ratkaisevassa asemassa arvioitaessa sitä, onko virasto A:n tapauksessa laiminlyönyt valtion virkamieslain 27 §:n 4 momentissa säädetyt velvoitteensa. Vastineen mukaan henkilöstöjohtaja on ollut täysin passiivinen, eikä hän ole aktiivisin toimenpitein pyrkinyt edistämään sitä, että A:n virkasuhde olisi voinut jatkua, mikä osoittaa viraston laiminlyöneen virkamieslain 27 §:n 4 momentissa säädetyt velvoitteensa. Viraston kyseisen säännöksen mukaista kohtuutta arvioidessaan ottanut huomioon vain viraston edun sivuuttaen kokonaan A:n virkasuhteen jatkoa puoltavat tekijät kuten lähestymässä oleva lakisääteinen vanhuuseläkeiän.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 11 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava palveluksessaan olevia virkamiehiä tasapuolisesti niin, ettei ketään perusteettomasti aseteta toisiin nähden eri asemaan syntyperän, etnisen alkuperän, kansallisuuden, sukupuolen, sukupuolisen suuntautumisen, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, iän taikka poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan vuoksi. Siitä, mitä syrjinnän käsitteellä tarkoitetaan, vastatoimien kiellosta ja todistustaakasta syrjintäasiaa käsiteltäessä säädetään sukupuoleen perustuvan syrjinnän osalta naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986) sekä eräiden muiden syrjintäperusteiden osalta yhdenvertaisuuslaissa (21/2004).

Valtion virkamieslain (750/94) 27 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan viranomaisella on oikeus irtisanoa virkamies, jos virkamiehen tehtävät tai viraston mahdollisuudet tarjota virkamiehelle tehtäviä suoritettaviksi olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti vähenevät. Saman pykälän 4 momentin mukaan viranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa virkamiestä 1 momentissa säädetystä syystä, jos virkamies voidaan samassa virastossa ammattitaitonsa ja kykyinsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa uusiin tehtäviin taikka jos virka 5 §:n nojalla siirretään toiseen virastoon.

Esitetty selvitys

Viraston vastineesta ja sen liitteistä ilmenee muun ohella seuraavaa:

Hallinnon ja tukipalveluiden uudelleen organisointi käsitti mm. yleishallinnon, lakiasioiden, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, tietopalveluiden, viestintä ja yhteiskunta-asioiden, INNOSUOMI-projektitoimiston, PatRek-asiakaspalvelun sekä markkinointi- ja liiketoimintayksikön toimintojen pysyvän järjestämisen uudelleen. Organisaatiouudistuksen yhteydessä käydyt yhteistoimintamenettelyt koskivat noin 70:tä henkilöä hallinnon ja tukipalveluiden kaikissa henkilöstöryhmissä. Virasto on 9.5.2011 vahvistanut uuden hallinnon organisaation, joka jakaantuu kolmeen vastuualueeseen (hallinto, tietohallinto sekä viestintä- ja asiakaspalvelu). Virasto määräsi henkilöstön uusiin tehtäviinsä organisaatiossa. Uusiin tehtäviin määrättiin yhteensä 55 henkilöä ja ilman tehtäviä uudessa organisaatiossa jäi 15 vakinaista virkamiestä. Virasto luopui organisaatiouudistuksen yhteydessä näyttelytoiminnasta. Jo aiemmin virasto oli taloudellisista syistä luopunut näyttelygalleriatilasta (Innogalleria). Näyttelyassistentin tehtävää ei näin ollen nykyisessä organisaatiossa ole. Organisaatiouudistuksen johdosta irtisanottiin yhteensä seitsemän vakinaisessa virassa ollutta virkamiestä. Uuteen tehtävään sijoittui kuusi henkilöä, muualle virastossa sijoittui kolme henkilöä, muualle valtionhallinnossa sijoittui yksi henkilö, kuusi henkilöä irtisanoutui, yksi henkilö jäi työkyvyttömyyseläkkeelle, yksi jäi äitiyslomalle ja yhden henkilön tilanne on vielä avoin.

Kaikki uuteen organisaatioon vahvistetut työpaikat olivat virastossa sisäisessä haussa. A ilmoitti halukkuutensa kolmeen tehtävään, joista jokaiseen oli useampi kuin yksi ilmoittautuja. Ilmoittautumisten johdosta erikseen nimetyt esimiehet suorittivat henkilöiden haastattelut. Esimiehet laativat perustelumui-ot ja esittivät niissä harkintansa mukaan ilmoittautuneista pätevintä henkilöä määrättäväksi kyseiseen tehtävään. Tällä perusteella virasto suoritti tehtäviin määräämiset, eikä A sijoittunut yhteenkään hakemaansa uuden organisaation tehtävään.

Virasto tiedusteli 5.5.2011 linjoilta ja yksiköiltä tulevista rekrytointisuunnitelmista sekä pyysi kartoittamaan loppuvuoden aikana vapautuvia tehtäviä ja samalla mahdollisuuksia sijoittaa niitä henkilöitä, joiden tehtävät päättyivät uudessa organisaatiossa. Virastossa ei ole tällä hetkellä sellaisia tehtäviä, joihin A tai kukaan muukaan samassa yhteydessä irtisanotuista olisi voitu sijoittaa virkamieslain 27 §:n 4 momentin mukaisesti.

Oikeudellinen arviointi

A:n tehtävänä virastossa on hänen oman selvityksensä mukaan vuodesta 1998 lukien ollut Innogallerian näyttelytoiminta eli näyttelyiden suunnittelu ja toteutus kaikkine vaiheineen. Viraston selvityksen mukaan organisaatiouudistuksen yhteydessä näyttelytoiminnasta on luovuttu, eikä näyttelyassistentin tehtävää uudessa organisaatiossa ole. A ei ole kiistänyt tätä selvitystä. A:n tehtävien loppumiseen virastossa on siten ollut olemassa tuotannolliset ja taloudelliset syyt.

A on katsonut viraston laiminlyöneen virkamieslain 27 §:n 4 momentissa säädetyn A:n uudelleen sijoittamis- ja kouluttamisvelvollisuuden. Viraston selvityksen mukaan kaikki uuteen organisaation vahvistetut työtehtävät olivat virastossa sisäisessä haussa ja tehtäviin valittiin haastatteluiden jälkeen pätevin henkilö. A ei tullut valituksi yhteenkään niistä kolmesta tehtävästä, joihin hän ilmoittautui. Kun tehtäviin on ollut useampia hakijoita, on työnantajalla ollut harkintavaltansa nojalla oikeus päättää siitä, kenet hakijoista tehtävään valitaan. Asiassa ei ole osoitettu sellaisia seikkoja, joiden johdosta A:n ikä olisi ollut perusteena sille, ettei häntä valittu mihinkään tehtävään.

Virasto on selvityksensä mukaan tiedustellut ennen irtisanomista linjojen johtajilta ja yksikköjen päälliköiltä vapautuvia tehtäviä sekä mahdollisuuksia sijoittaa niitä henkilöitä, joiden tehtävät uudessa organisaatiossa tulisivat päättymään. Viraston mukaan sellaisia tehtäviä, joihin A olisi voitu uudelleen sijoittaa tai kouluttaa ei ole olemassa. Viraston selvitystä tukee myös selvitys organisaatiouudistuksen laajuudesta ja sen piirissä olleiden henkilöiden lukumäärästä sekä uudelleen sijoitettujen ja myös toisaalta irtisanottujen henkilöiden lukumäärästä. A ei itsekään ole edes väittänyt, että virastossa olisi ollut avoimena sellaisia tehtäviä, joihin hänet olisi voitu ammattitaitoonsa ja kykynsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa. Asiassa ei siten ole osoitettu, että virastossa olisi sellaisia tehtäviä, joihin A voitaisiin ammattitaitoonsa ja kykynsä nähden kohtuudella sijoittaa tai kouluttaa. Virastolla on siten ollut laissa tarkoitettu oikeus A:n irtisanomiseen.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää A:n oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 11 § ja 27 § 1 mom. 2 kohta ja 4 mom.
Yhdenvertaisuuslaki 17 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Kulla

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja sen tekemiseen osallistuivat puheenjohtaja Kulla ja jäsenet Paanetoja, Äijälä ja Isomäki sekä varajäsenet Kuusama, Simola ja Tarnanen.